

KONKURENTSIAMET

Ärakiri
Ärisaladused välja jäetud

AS Express Post
Peterburi tee 34/5
11415 Tallinn
info@expresspost.ee

12.11.2018 nr 5-5/2018-071

AS Eesti Post
Pallasti 28
10001 Tallinn
info@omniva.ee

Teade järelevalvemenetluse lõpetamisest

1. AS-i Eesti Post kaebus

AS Eesti Post (edaspidi EP) esitas Konkurentsiametile kaebuse, mille raames palus kontrollida AS-i Express Post (edaspidi ExPo) tegevust linnapiirkonnas perioodika kojukande kaubaturul ja elektroonilise perioodika tellimuste vastuvõtmise kaubaturul.

Kaebuse kohaselt on ExPo kehtestanud osadele klientidele linnapiirkonnas perioodika kojukande teenusele ebaõiglaselt madalad hinnad (KonkS § 16 p-i 1 rikkumine) ja samal ajal on teenuse hinnad ka diskrimineerivad (KonkS § 16 p-i 3 rikkumine).

EP soovib ExPo-lt osta perioodika kojukannet enda klientide teenindamiseks linnapiirkonnas. ExPo pakkus EP-le kandeteenust hinnaga, mis on väga sarnane EP enda hinnakirjaga ja keeldus esitamast allahindluste korda. Sellest tulenevalt on EP-l kahtlus, et ExPo poolt esitatud hind ei vasta sellele hinnale, mida ExPo rakendab teistele klientidele. Lisaks on EP enda klientidelt ja potentsiaalsetelt klientidelt saanud teada, et ExPo linnapiirkonna perioodika kojukande hinnad on EP hinnast vähemalt 35% soodsamad. Seega on ilmne, et ExPo rakendab vähemalt osadele klientidele allahindlusi. EP-le teadaolevalt soodustab ExPo perioodika kandeteenuse hinnastamisel endaga samasse kontserni kuuluvaid kirjastajaid, küsides kõrgemat hinda teistelt kirjastajatelt. EP leiab, et vaatamata suurtest kandemahtudest saadavale mastaabisäästule, ei saa niivõrd madalad hinnad katta teenuse osutamise kulusid ja sellise hinnakujunduse eesmärgiks on tõrjuda EP linnapiirkonnas perioodika kojukande turult.

EP on seisukohal, et ExPo on linnapiirkonnas perioodika kojukande turul turgu valitsevaks ettevõtjaks. Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi linnapiirkonna perioodika kojukande mahtude andmete põhjal arvutas EP välja, et ExPo turuosa linnapiirkonnas perioodika kojukande turul on ca 96% ja EP-l ca 4%. Lisaks tugevdab ExPo positsiooni asjaolu, et ExPo omanikeks on suured meediakontsernid (Ekspress Grupp ja Eesti Meedia), millele kuulub enamik suuremaid Eesti ajakirjandusväljaandeid. See tagab ExPo-le pideva kojukande tellimuse.

Kaebuse kohaselt on ExPo kehtestanud osadele klientidele perioodika tellimiskeskonna (www.tellimine.ee) teenusele ebaõiglaselt madalad hinnad (KonkS § 16 p-i 1 rikkumine) ja samal ajal on teenuse hinnad ka diskrimineerivad (KonkS § 16 p-i 3 rikkumine). EP-le teadaolevalt soodustab ExPo perioodika tellimiskeskonna teenuse hinnastamisel endaga samasse kontserni kuuluvaid kirjastajaid, küsides kõrgemat hinda teistelt kirjastajatelt.

EP hinnangul on ExPo turgu valitsev ettevõtja elektroonilise perioodika tellimuste vastuvõtmise turul, omades 83,3%-list turuosa.

2. AS-i Express Post seisukohad kaebusele

ExPo on seisukohal, et EP kaebus on paljasõnaline ja põhistamata.

ExPo on loodud kirjastajate poolt põhjusel, et EP ei pakkunud kirjastajatele sobivatel tingimustel varahommikust perioodika kojukannet.

ExPo ei ole turgu valitsev ettevõtja, sest perioodika kojukande turg ei ole eraldi kaubaturg, asenduskaubaks paberväljaannete suhtes on elektrooniline meedia. Isegi kandeteenuseid elektroonilisest teenusest lahusolevana käsitledes on kaubaturuks mitte perioodika kojukande turg, vaid kandeteenuste turg tervikuna, mis toetub samale postivõrgule. Linna- ja maapiirkonnad ei ole erinevad geograafilised turud, vaid kojukande turu ulatuseks on kogu Eesti. ExPo on seisukohal, et perioodika kojukande turul omab turgu valitsevat seisundit hoopis EP, sest tal on oluline vahend universaalse postiteenuse kohustuse tõttu ülalpeetava postivõrgu näol.

ExPo on lähtunud sellest, et on oma hinnakujunduses vaba ning müüb kõigile klientidele teenust vastavalt nendega kokkulepitud hindadele.

EP ei ole kaebuses põhistanud, miks ExPo võimalikud hinnaerinevused on käsitletavad keelatud tegevusena. EP käsitleb kaebuses ExPo tegevust suuresti kolmandate isikute õiguste rikkumisena. Enda õiguste rikkumist põhistab EP üksnes talle allahindluste pakkumise kohustuse läbi.

ExPo hinnad kujunevad lähtuvalt ettevõtte kulubaasist ja turutingimustest. Riigi äriühing EP sisuliselt määrab perioodika, postiteenuste ja reklaamikande turutingimused, mis mõjutavad oluliselt ka ExPo omahinna kujundamist. Konkurentsis püsimiseks peab ExPo eristuma parema kandekvaliteedi ja paindlikuma teenusega. Need erinevused kajastuvad ka teenuse omahinnas. [...].

[...]. Hinnakirju saab küll võrrelda, aga tooted langevad erinevatesse kategooriatesse. Seda toetab kaude mõttekäik, et ajakirjandusturul konkureerivad ettevõtted on igauks leidnud omale sobiva niši, kombinatsioonis ilmutumissageduse ja toote sisu osas.

ExPo-le kuuluva elektroonilise perioodika tellimiskeskonna (www.tellimine.ee) teenus on kõigile turuosalistele ühesugune. [...]. EP väite, et tellimiskeskonna ülesehitamine ei ole ratsionaalne, lükkab ümber see, et teadaolevalt on kas või Lääne Elul olemas oma tellimiskeskond ja väide selle arenduse kulukusest on põhistamata.

3. Konkurentsiameti hinnang

3.1 Kaebuses on ExPo tegevuse vastuolu KonkS § 16 p-ga 1 ja p-ga 3 linnapiirkonnas perioodika kojukande turul esmalt põhjendatud selle kaudu, et ExPo pakub EP-le kandeteenust kõrgema hinnaga, kui teistele klientidele.

PostiS § 24 reguleerib teise postiteenuse osutaja postivõrgu kasutamist ja selles on sätestatud, et juurdepääs peab olema kättesaadav võrdsetel tingimustel ja sama kvaliteediga, millega teine postiteenuse osutaja seda võimaldab oma ema- ja tütarettevõtjale, klientidele või äripartneritele. PostiS § 24 asub seaduse 3. peatükis ja neid sätteid kohaldatakse postiteenusele, mille osutamiseks nõutakse tegevusluba (PostiS § 1 lg 6). Kuivõrd vastavalt PostiS § 10 lg-le 4 ei nõua perioodilise väljaande edastamine tegevusluba, tuleb ExPo tegevust analüüsida konkurentsiseaduse sätete alusel.

Konkurentsiamet on varasemalt EP maapiirkonnas perioodika kojukande hinnakujundusega seonduva menetluse raames piiritlenud maapiirkonnas perioodika kojukande ühele kaubaturule ning suurtes linnades ja nende lähimbruses perioodika kojukande teisele. Linnapiirkonnas perioodika kojukande kaubaturgu ei ole amet põhjalikumalt analüüsinud. Ka käesoleva menetluse raames ei võta Konkurentsiamet lõplikku seisukohta asjaomaste kaubaturgudega seonduva osas, sest alljärgnevatel põhjendustel puudub sellise analüüsi läbiviimiseks vajadus.

EP ja ExPo on vahetud konkurendid, konkureerides erinevate postiteenuste osutamisel, sh perioodika kojukande osas. Selliste vahetute konkurentide vaheliste suhete puhul tuleb lähtuda konkurentsioiguse praktikast, mille kohaselt eksisteerib konkurendile teenuse osutamise kohustus üksnes olulise vahendi olemasolul (KonkS § 15 ja § 18 lg 1). KonkS § 13 lg 2 kohaselt on turgu valitsev seisund ka käesoleva seaduse §-s 15 sätestatud olulist vahendit omaval ettevõtjal. Seega peab olulist vahendit omav ettevõtja oma tegevuses lähtuma ka KonkS §-s 16 sätestatud piirangutest.

Laiemal konkurentide varustamise kohustusel võivad olla eelkõige tarbijate seisukohast konkurentsi kahjustavad tagajärjed. Ühelt poolt puuduks vahendi haldajal motivatsioon investeringute tegemiseks ning teisalt ei oleks ka konkurent motiveeritud alternatiivsete lahenduste arendamiseks. Seega ainult turgu valitseva seisundi omamine ei kohusta ettevõtjat konkurenti teenindama.

Vastavalt KonkS §-le 15 loetakse olulist vahendit, sealhulgas loomulikku monopoli omavaks ettevõtja, kelle omandis, valduses või opereerimisel on võrgustik, infrastruktuur või muu oluline vahend, mida teisel isikul ei ole võimalik või ei ole majanduslikult otstarbekas dubleerida, kuid millele juurdepääsuta või mille olemasoluta ei ole võimalik kaubaturul tegutseda.

KonkS § 18 lg 1 kohaselt on olulist vahendit omav ettevõtja kohustatud lubama teisele ettevõtjale mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel juurdepääsu võrgustikule, infrastruktuurile või muule olulisele vahendile kaupadega varustamise või nende müügi eesmärgil.

Konkurentsiamet on seisukohal, et EP seisukohast vaadatuna ei ole ExPo hallatava kandevõrgu näol linnas tegemist olulise vahendiga, sest selleks puuduvad KonkS §-s 15 ettenähtud tingimused. EP-l ei ole märkimisväärseid takistusi enda kandevõrgu laiendamiseks ning seega ei saa juurdepääs ExPo kandevõrgule olla majandustegevuse jätkamiseks vältimatult vajalik. EP-l on kandevõrk linnades olemas (üle Eesti osutab EP päevast kannet ja 9 linnas lisaks varahommikust kannet). Asjaolud, et enda olemasoleva kandevõrgu suuremas mahus kasutamise või varahommikuse kandevõrgu arendamisega peaks EP juurde värbama tööjõudu, ümber kujundama töökorralduse ja kandma seeläbi täiendavaid kulusid, ei ole

sedavõrd kaalukad, et ExPo kandevõrku peaks käsitlema olulise vahendina. Ka EP ei ole veenvalt vastupidist põhjendanud.

Kuivõrd olulise vahendi puudumise tõttu ei ole ExPo-l üldse kohustust osutada EP-le linnapiirkonnas perioodika kojukande teenust, siis ei saa tal olla ka kohustust osutada EP-le teenust samadel tingimustel teiste klientidega ja kulupõhise hinnaga. Eeltoodust tulenevalt ei saa EP-le tehtud hinnapakumisele tuginedes tuvastada ExPo poolset hinnakujunduse vastavust KonkS § 16 p-le 1, p-le 3 ja § 18 lg-le 1.

3.2 Lisaks on kaebuses ExPo tegevuse vastuolu KonkS § 16 p-ga 1 ja p-ga 3 linnapiirkonnas perioodika kojukande turul põhjendatud selle kaudu, et ExPo pakkus kandeteenust endaga samasse kontserni kuuluvatele kirjastajatele odavamalt hinnaga, kui teistele kirjastajatele.

Konkurentsiameti arvates peaks ka kirjeldatud konkurentide vaheliste suhete puhul lähtuma põhimõttest, et teenuse osutamise kohustus eksisteerib üksnes olulise vahendi olemasolul. Konkurentsiamet jätab lahtiseks, kas konkureerivate kirjastajate seisukohast vaadatuna on ExPo kojukande võrk linnas oluline vahend KonkS §-i 15 tähenduses, sest alljärgnevatel põhjustel ei ole otstarbekaks ExPo tegevust põhjalikumalt uurida.

ExPo esitas endaga samasse kontserni kuuluvate ja kontserni mitte kuuluvate kirjastajatega sõlmitud lepingud, mille alusel osutatakse varahommikust ja/või päevast perioodika kojukande teenust linnas. [...]. Seda põhjusel, et päevast kandeteenust pakub ka EP ning kirjastajatel on võimalus teenusepakujate vahel valida. Lisaks seondus EP kaebus valdavalt varahommikuse kojukande hinnaga.

Täpsemalt võrdles Konkurentsiamet AS-i Äripäev¹ ja AS-i Postimees² päevalehtede kojukande hinnakirju. Võrdlusest nähtus, et [...].

[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]
[...]	[...]	[...]	[...]

[...].

Eelnevast nähtub, et AS Äripäev ja AS Postimees erinevad teineteisest mitmete kojukande hinda mõjutavate parameetrite mõttes ning üks-ühele ei ole võrreldavad ka hinnakirjad. Seetõttu on teatud erinevused hindades põhjendatud. Kuigi viidatud erinevused ei pruugi õigustada nii suuri hinnaerinevusi, ei pea Konkurentsiamet otstarbekaks välja selgitada hinnaerinevuste õiglast suurust. Tegemist oleks sedavõrd mahuka finantsandmete analüüsiga, mille teostamiseks käesoleval hetkel vajadust ei ole. Isegi kui ajalehe Äripäev kojukandele rakendada ajalehe Postimees kojukande hinda, siis kujuneks hinnaerinevuseks [...]³. On vähetõenäoline, et sellises suuruses hinnaerinevus paneks AS-i Äripäev reaalselt ebasoodsamasse konkurentsiolukorda ning seetõttu ei ole konkurentsi oluliselt kahjustatud. Ka ei konkureeri ajaleht Äripäev ja ajaleht Postimees oma sisu poolest otseselt teineteisega.

¹ [...]

² [...]

³ [...]

ExPo poolt AS-i Postimees kojukandele kehtestatud hinda ei saa käsitleda ebaõiglaselt madalana (röövellikuna) ja vastuolus KonkS § 16 p-ga 1. Konkurentsioiguslikus mõttes röövlike hindade kehtestamine peab olema kantud konkurentide väljatõrjumise eesmärgist. ExPo on loodud peamiselt enda kontserni kuuluvatele kirjastajatele kandeteenuse pakkumiseks ja kõik nimetatud ettevõtjad ostavad teenust ExPo-lt. Endaga samasse kontserni kuuluvate klientide hõivamisel röövliku hinnakujunduse vahenditega puudub majanduslik loogika. Seetõttu ei ole ExPo-l vajadust ka konkurentide väljatõrjumiseks. Ka EP ise ei ole röövliku hinnakujunduse strateegiat täpsemalt põhjendanud.

3.3 Kaebuses on üksnes üldsõnaliselt välja toodud, et ExPo pakub elektroonilise tellimiskeskonna teenust endaga samasse kontserni kuuluvatele kirjastajate odavama hinnaga, kui teistele kirjastajatele ning see kujutab KonkS § 16 p-s 1 ja p-s 3 kirjeldatud rikkumisi.

Kuna elektroonilise tellimiskeskonna teenuse hinnastamine seondub konkurentide vaheliste suhetega, peaks sarnaselt eelnevale ka selles osas lähtuma põhimõttest, et konkurendile teenuse osutamise kohustus eksisteerib üksnes olulise vahendi olemasolul.

Tellimiskeskond ei ole oma olemuselt selline, mille dubleerimine ei oleks võimalik ning mida saaks käsitleda seetõttu olulise vahendina KonkS § 15 tähenduses. Enamikku väljaandeid, mida on võimalik tellida ExPo tellimiskeskonna kaudu, on võimalik tellida ka EP e-teeninduse kaudu. Lisaks on osasid väljaandeid võimalik tellida otse kirjastajate veebilehtedelt (nt Äripäev, Lääne Elu ja Digi). Seega ei ole ExPo-l kohustust osutada teistele kirjastajatele tellimiskeskonna teenust ja osutada seda samadel tingimustel teiste klientidega ja kulupõhise hinnaga.

Siiski tutvus Konkurentsiamet ExPo-ga samasse kontserni kuuluvate ja teiste kirjastajatega sõlmitud elektroonilise tellimiskeskonna teenuse osutamise lepingutega ja hinnakujunduse põhimõtetega. Isegi kui ExPo peaks tellimiskeskonna hinna kujundamisel lähtuma konkurentsiseadusest, ei oleks hinnakujunduse vastuolu KonkS § 16 p-ga 1, p-ga 3 ja § 18 lg-ga 1 tuvastatav. Teenuse hinna arvestamise meetodi valik ja seega lõplik hind sõltub kirjastajate poolt väljaantavate toodete arvust, tiraažist ja ilmumissagedusest. Sõlmitud lepingutest nähtub, et kirjastajad ostavad elektroonilise tellimiskeskonna teenust erinevas mahus ning sellest tulenevalt erinevad teenuse lõplikud hinnad kirjastajate lõikes.

4. Menetluse lõpetamine

Kõike eelnevat arvestades lõpetab Konkurentsiamet AS-i Express Post tegevuse kontrollimiseks alustatud järelevalvemenetluse:

- käesoleva teate punkti 3.1 ja punkti 3.3 osas KonkS § 63⁴ lg 1 p-i 1 alusel, seoses seaduse rikkumise tunnuste puudumisega;
- käesoleva teate punkti 3.2 osas KonkS § 63⁴ lg 1 p-i 2 alusel, kuna konkurentsi ei ole oluliselt kahjustatud.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Kristel Rõõmusaar
konkurentsitenistuse juhataja – peadirektori asetäitja

Ärakiri on Konkurentsiameti 12.11.2018 teate nr 5-5/2018-071 originaaliga samane. Ärakirjas on ärisaladuseks loetud teabe asemel kasutatud tähist [...].

Maris Kado, Konkurentsiameti konkurentsitenistuse järelevalveosakonna nõunik.